

3. Resultaten

3.2 De rol van externe partijen

Hoofd Justitiepredikant

Om niet alleen mensen van het Leger des Heils aan het woord te laten is ook de Hoofd Justitiepredikant geïnterviewd. Hij is tevens oprichter van Exodus Den Haag een resocialisatie project voor ex-gedetineerde in de vorm van woonbegeleiding. Hij is dus bekend met de doelgroep waar het allemaal om draait.

De respondent geeft aan dat er bij Stichting Exodus voor gekozen is om een geestelijk verzorger aan te stellen en benoemt dit ook als mogelijkheid voor de Reclassering van het Leger des Heils. Daarnaast zegt hij ook het volgende: 'Dus het zou altijd goed zijn denk ik om op een gegeven ogenblik het ook aan de zingevingskaders over te laten.'

Hij geeft dus eigenlijk twee dingen aan, aan de ene kant wordt er gezegd het zou goed kunnen zijn om een geestelijk verzorger te hebben. Daarnaast geeft hij aan dat de zingevingsproblematiek neergelegd moet worden binnen het zingevingskader.

Zingevingsgerelateerde instanties

De Hoofd Justitiepredikant oppert het idee om een sociale kaart in gebruik te nemen met daarop de zingevingsgerelateerde instanties.

Op deze manier zou wellicht meer duidelijkheid geschept kunnen worden over de verschillende lijnen die getrokken kunnen worden en de verschillende diensten die geboden kunnen worden door deze instellingen om de cliënt te ondersteunen bij het beantwoorden van zijn of haar zingevingsvragen.

Aangegeven is dat het nog onduidelijk is naar welke externe partijen (zoals kerken, moskeeën enzovoort) er verwezen kan worden. Over de rol die een kerk in het leven van een reclasseringscliënt kan spelen wordt door een van de managers het volgende gezegd: 'Ik denk dat het over het algemeen een beschermende factor is, als het mensen zijn die moeilijk sociale contacten maken, het is natuurlijk wel zo, daar staan ze met open armen te wachten.'

De kerk is een plaats waar mensen zijn die zich verbonden voelen met God en met Jezus Christus. Over het algemeen bestaat deze groep uit mensen met een levenswijze die zijn grondslag vindt in de Bijbel, denk bijvoorbeeld aan de tien geboden en andere levenslessen die daarin te vinden zijn. Gesteld zou kunnen worden dat deze omgeving een cliënt er niet snel toe brengen om weer delicten te gaan plegen maar eerder stimuleren om zich daar vanaf te houden. Daarnaast staat een kerkelijke gemeenschap over het algemeen open voor mensen van buitenaf, deze zijn van harte welkom. De kerk is een plaats waar over zingeving gesproken kan worden. Mensen kunnen daar terecht met allerlei vragen op dit gebied, volgens een aantal van de respondenten.

De Hoofd Justitiepredikant geeft als voorbeeld het project Kerken met Stip, een aantal kerken die samen met Justitie een project zijn gestart:

Kerken met Stip is een projectgroep van het protestants en katholiek Justitiepastoraat dat ondersteund wordt door verschillende kerken binnen en buiten de gevangenis in Nederland. Dit project is opgezet omdat er bij gedetineerden binnen de gevangnissen een enorme belangstelling is voor onder andere kerkdiensten. Maar als de detentie voorbij is wat dan? Kerken met Stip willen klaar staan om voor deze mensen een plek te bieden binnen hun kerkelijke gemeenschap.

Iedere stipkerk heeft een eigen justitiepastoor om te ondersteunen en feedback te geven waar dat nodig is. Ook zijn er getrainde vrijwilligers binnen deze kerken aanwezig om mensen op te vangen en een welkom gevoel te geven.

Kortom het gaat hier om kerken die bewust een keuze hebben gemaakt om open te staan voor ex-gedetineerden en er zijn mensen die aanwezig zijn om ook echt handen en voeten te geven aan het opvangen van een ex-gedetineerde.

Er zijn dus kerken die openstaan voor mensen met een delictgeschiedenis. En zoals al aangegeven werd door één van de managers kan een kerk een beschermende factor in het leven van mensen zijn.

3.3 Zingevinggerichte hulpverlening binnen de reclassering

Hoofd Justitiepredikant

De Hoofd Justitiepredikant is van mening dat er binnen de professionele hulpverlening plaats gemaakt zou moeten worden voor het omgaan met geloof. Op dit moment is men over het algemeen te terughoudend, aldus de Hoofd Justitiepredikant. De hulpverlener durft wellicht niet of is vaag over thema's als levensbeschouwing en geloof, mogelijk mijdt hij zelf het zingevingveld. De Hoofd Justitiepredikant geeft daarnaast aan dat veel hulpverleners binnen de opleiding niet aangemoedigd zijn om te praten over zingeving.

'Ieder mens is mijn stelling, zend op een bepaalde moment zingeving-, of geloofsignalen uit.' Het is dus in eerste plaats belangrijk dat de hulpverlener leert luisteren. Om dit te kunnen moet hij zich bewust zijn van zijn eigen zingeving in de ogen van de Hoofd Justitiepredikant. Hij geeft aan dat hij het tot de professionaliteit van de hulpverlener vind behoren dat hij kennis bezit over verschillende geloven.

De hulpverleners zullen allereerst in moeten gaan zien dat het praten over zingeving essentieel is. Hiervoor zou het kunnen helpen dat de hulpverlener facetten gaat herkennen in zijn eigen leven. Dit zou bijvoorbeeld kunnen aan de hand van casussen. Een tweede stap zou volgens de Justitiepredikant kunnen zijn de hulpverleners over hun eigen situatie gaan praten.

Over hoe cliënten door hulpverleners benaderd zouden kunnen worden heeft de Hoofd Justitiepredikant ook ideeën: *'Het punt is deze mensen leven vaak in verhalen en symbolen.'* Hij pleit er voor om dit in te zetten. Daarnaast zegt hij: *'En je moet er dan over durven praten denk ik dus.'*

4. Conclusie

4.3 Mogelijke ondersteuning door externe partijen

Een van de externe partijen is de aandachtsfunctionaris. Deze is gekoppeld aan de unit en reclasseringswerkers kunnen op hem een beroep doen bij moeilijkheden die betrekking hebben op zingeving. Echter blijkt uit de interviews dat het lang niet voor iedereen duidelijk wat de rol van de aandachtsfunctionaris is. Deze onduidelijkheid zorgt er mogelijk voor dat men weinig tot geen gebruik maakt van zijn diensten.

De aandachtsfunctionaris heeft zelf wel een duidelijk beeld van zijn functie binnen de reclassering. Hij ziet zichzelf vooral in een ondersteunende rol naast de medewerkers. Hierin

ondersteunt hij vooral door met medewerkers naar hun eigen socialisatie te kijken met betrekking tot religie en hun eigen beleving van het Christelijk geloof. Hij ziet dit zelf vooral voor zich middels groepsbijeenkomsten in de vorm van bijvoorbeeld een lunch of themamiddag. Zoals al vernoemt is dit wel een moeilijk punt gezien niet alle medewerkers het Christelijk geloof aanhangen. Wel hebben meerdere geïnterviewde reclasseringsswerkers aangegeven iets te zien in het bespreken van zingeving in de vorm van een groepsbijeenkomst.

Wanneer de aandachtsfunctionaris zou kijken hoe de medewerkers het geloof kunnen gebruiken in de gesprekken met cliënten is er een grote overeenkomst met de rol die de eerder beschreven geestelijk verzorger in de Jeugdhulpverlening vervult.

Ook de Hoofd Justitiepredikant geeft aan dat het een mogelijkheid is om een geestelijk verzorger aan te stellen, daarnaast geeft hij aan dat het goed is om zaken die met zingeving te maken hebben op een bepaald moment over te laten aan het zingevingskader. De reclassering zou hierin dan een doorverwijzende rol kunnen spelen. Om dit te kunnen doen is het echter wel van belang dat de reclasseringsswerker weet waar hij of zij naar toe kan verwijzen. Om deze kennis te bevorderen raadt hij een sociale kaart aan met daarop instanties die met zingeving werken zoals al eerder in dit hoofdstuk benoemd. Zoals eerder genoemd is ditzelfde idee ook gekomen vanuit een van de geïnterviewde reclasseringsswerkers. Ook een van de managers heeft zich positief uitgelaten over het doorverwijzen van cliënten.

Een van de projecten waar bijvoorbeeld naar zou kunnen worden doorverwezen is Kerken met Stip. Deze kerken hebben zich opengesteld voor mensen die met Justitie in aanraking zijn geweest of gekomen. Zij hebben ook contact met een justitiepastor en er zijn vrijwilligers die getraind zijn om met dit soort mensen om te gaan. Dit zijn plekken waar met zingeving gewerkt wordt die geschikt zouden zijn om naartoe te verwijzen als reclasseringsswerker.

Samenvattend zou geconcludeerd kunnen worden dat er op dit moment geen overeenstemming is binnen het managementniveau. Met het bereiken van overeenstemming zou een duidelijk signaal gegeven kunnen worden aan de medewerkers over de rol die zingeving binnen de unit Den Haag zou moeten krijgen. Aan de hand hiervan zou gewerkt kunnen gaan worden aan het urgentiebesef bij de reclasseringsswerkers. Het urgentiebesef is op dit moment onvoldoende aanwezig.

Momenteel wordt hoofdzakelijk de psychosociale mensvisie gehanteerd. Dit is een te eenzijdig beeld zeker om te werken met zingeving. Hierdoor worden zingevingssignalen die cliënten uitzenden mogelijk niet opgepikt. De rol van de aandachtsfunctionaris is nu onduidelijk waardoor er niet of nauwelijks beroep gedaan wordt op zijn diensten. Zelf ziet hij echter wel een belangrijke rol voor zich weggelegd en ook de Hoofd Justitiepredikant en een van de managers sluiten zich hierbij aan.

Onder de medewerkers is weerstand te bespeuren als het aankomt op het onderwerp zingeving. Het opleggen van religieus gedachtegoed lijkt de grootste angst te zijn.